

УДК 347.7

DOI [https://doi.org/10.36919/3041-1149\(Print\)14.2026.201-207](https://doi.org/10.36919/3041-1149(Print)14.2026.201-207)

С. І. Фокін,

здобувач третього рівня вищої освіти,

Львівський національний університет імені Івана Франка

email: serhii.fokin2000@gmail.com

ORCID 0009-0008-8006-4114

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ SUI GENERIS НА НЕОРИГІНАЛЬНІ ОБ'ЄКТИ, ЗГЕНЕРОВАНІ КОМП'ЮТЕРНОЮ ПРОГРАМОЮ: ТРАНСФОРМАЦІЯ КЛАСИЧНОЇ ДОКТРИНИ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

THE SUI GENERIS LEGAL REGIME FOR NON-ORIGINAL OBJECTS GENERATED BY A COMPUTER PROGRAM: THE TRANSFORMATION OF THE CLASSICAL DOCTRINE OF COPYRIGHT IN UKRAINE UNDER THE INFLUENCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

У статті досліджено трансформацію в Україні класичної доктрини авторського права під впливом активного розвитку штучного інтелекту. Актуальність теми зумовлена тим, що через швидкий розвиток штучного інтелекту активно розробляються та ухвалюються нормативно-правові акти у відповідній сфері, у зв'язку з чим відбувається зміна певних позицій у сфері інтелектуальної власності. У роботі проаналізовано антропоцентричний характер авторського права в Україні до 2023 року, коли набрав чинності новий Закон України «Про авторське право і суміжні права», яким було вперше запропоновано поняття «неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою».

Акцентовується увага, що до 2023 року в Україні автором твору вважалась виключно фізична особа, яка своєю творчою працею здатна створювати об'єкт інтелектуальної власності як результат функціонування когнітивних процесів мозку. Хоч і новий закон передбачає можливість створення твору комп'ютерною програмою без безпосередньої участі фізичної особи, однак це кардинально не змінює антропоцентричну доктрину авторського права в Україні.

На основі порівняльного аналізу доведено, що неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою, суттєво відрізняються від звичайних творів, створених фізичною особою, зокрема: щодо неоригінальних об'єктів не виникають особисті немайнові права, право особливого роду щодо відповідних об'єктів становить 25 років, фізична особа залучається до створення неоригінального об'єкта лише на етапах початкового запиту та коригування. Однак, незважаючи на такі суттєві відмінності, у статті зазначається, що антропоцентричний підхід щодо авторського права хоч і зазнав змін, проте такі зміни не є докорінними.

У підсумку зроблено висновок, що загалом незмінний антропоцентричний підхід авторського права в Україні має лише позитивні наслідки, оскільки фізична особа завжди залишатиметься первинним суб'єктом авторського права (а щодо неоригінальних об'єктів – суб'єктом права особливого роду), а тому завжди буде наявна особа, яка спроможна нести відповідальність за дії, пов'язані із створенням об'єкта комп'ютерною програмою.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторське право, автор, майнові права, особисті немайнові права, комп'ютерна програма, штучний інтелект, неоригінальні об'єкти, право особливого роду.

The article examines the transformation of the classical doctrine of copyright in Ukraine under the influence of the active development of artificial intelligence.

The relevance of the topic is due to the fact that due to the rapid development of artificial intelligence, regulatory legal acts in the relevant field are being actively developed and adopted, which is why certain positions in the field of intellectual property are changing. The paper analyzes the anthropocentric nature of copyright in Ukraine until 2023, when the new Law of Ukraine "On Copyright and Related Rights" came into force, which first proposed the concept of "non-original objects generated by a computer program".

It is emphasized that until 2023, in Ukraine, the author of a work was considered exclusively a natural person who, through his creative work, is able to create an object of intellectual property as a result of the functioning of cognitive processes of the brain. Although the new law provides for the possibility of creating a work by a computer program without the direct participation of an individual, this does not fundamentally change the anthropocentric doctrine of copyright in Ukraine.

Based on a comparative analysis, it has been proven that non-original objects generated by a computer program differ significantly from ordinary works created by an individual, in particular: personal non-property rights do not arise with respect to non-original objects, the special right with respect to the relevant objects is 25 years, and the individual is involved in the creation of a non-original object only at the stages of the initial request and correction. However, despite such significant differences, the article notes that the anthropocentric approach to copyright, although it has undergone changes, such changes are not fundamental.

As a result, it is concluded that the generally unchanged anthropocentric approach to copyright in Ukraine has only positive consequences, since an individual will always remain the primary subject of copyright (and in relation to non-original objects - the subject of a special kind of right), and therefore there will always be a person who is able to bear responsibility for actions related to the creation of an object by a computer program.

Keywords: *intellectual property, copyright, author, property rights, personal non-property rights, computer program, artificial intelligence, non-original objects, special kind of law.*

Постановка проблеми та її актуальність. Швидкий розвиток штучного інтелекту зумовлює потребу в швидкому законодавчому реагуванні, що є причиною неналежного опрацювання нормативно-правових актів, що зумовлює виникнення правових прогалин і колізій. Не є виключенням доповнення Закону України «Про авторське право і суміжні права» положенням щодо неоригінальних об'єктів, згенерованих комп'ютерною програмою.

Антропоцентрична доктрина авторського права багато років була притаманна не лише Україні, але й усім іншим країнам, що підтверджує позицію визнання виключно фізичної особи автором створених творів. Однак відповідна позиція поступово починає зазнавати змін у зв'язку із намаганням законодавців належно врегулювати правовідносини у сфері штучного інтелекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні недостатньо досліджена проблематика трансформації класичної доктрини авторського права під впливом штучного інтелекту, проте частково досліджувалась у наукових роботах І. Є. Якубівського, О. М. Коваль, А. С. Штефан, М. З. Вовк та ін. Серед зарубіжних дослідників у частині підтвердження антропоцентричного характеру авторського права можна виділити Енріко Бонадіо, Нікола Луккі, Массімо Маджоре тощо.

Мета статті. На основі аналізу позицій науковців дослідити антропоцентричний підхід як доктрину в авторському праві та вплив на неї нового Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Виклад основного матеріалу дослідження. До 2023 року авторське право в Україні мало антропоцентричний характер, за яким виключно людина своєю працею та творчим характером могла створити й бути автором об'єкта інтелектуальної власності.

Як влучно зауважує К. М. Міліцина, на міжнародному рівні вимога, згідно з якою автор – це виключно людина, є імпліцитною. Відповідний «дух» антропоцентризму був перейнятий національними законодавствами. На рівні національних законодавств ця вимога зазвичай є

експліцитною. Винятком із цього правила є механізм, передбачений у законодавстві деяких держав: створення творів на замовлення або під час виконання трудових обов'язків, коли статус автора можуть отримати юридичні особи. До того ж саме людині приписується здатність до творчості, тому ця вимога переплітається із критерієм оригінальності. Все це дає змогу зробити висновок, що вимога щодо людини-автора є однією із ознак антропоцентризму авторського права [5, с. 313].

Підтвердженням також антропоцентричної теорії авторського права є ч. 1 ст. 435 ЦК України, згідно з якою первинним суб'єктом авторського права є автор твору, за відсутності доказів іншого автора твору вважається фізична особа, зазначена звичайним способом як автор на оригіналі або примірнику твору (презумпція авторства) [7].

За класичною доктриною саме діяльності людини притаманна така ознака, як оригінальність, що є результатом інтелектуальної та творчої діяльності фізичної особи. Недарма саме первинним суб'єктом авторського права є автор, яким може бути виключно фізична особа, оскільки ніхто, крім людини, не володіє таким високим рівнем інтелектуального розвитку і, відповідно, здатністю до творчої діяльності. Цієї думки дотримується також І. Є. Якубівський, який зазначає, що, згідно із закладеною в Законі України концепції, лише людина завдяки своїм інтелектуальним здібностям може створювати об'єкти, що відповідають критерію оригінальності, а відтак користуватися авторсько-правовою охороною. Звідси й спеціальна термінологія, якою оперує ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права»: «неоригінальний об'єкт, згенерований комп'ютерною програмою». Примітно, що Закон не іменує такий об'єкт «твором». Адже останній, за визначенням, повинен бути оригінальним (тобто бути результатом творчої діяльності автора), тоді як у ст. 33 об'єкт правової охорони визначається як «неоригінальний» [9, с. 358].

Массімо Маджоре зазначає, що проблема авторства та права власності виникає тоді, коли твори відображають творчі рішення, які можна приписати машинам. Ця дилема впливає з антропоцентричної концепції авторського права, яка базується на уявленні, що лише люди є джерелом творчості та можуть створювати оригінальні твори в розумінні авторського права. Загальноприйнята позиція полягає в тому, що автор – це фізична особа, яка здійснює творчі рішення, а отже, вкладає свою особистість у певний твір. Це з різними нюансами є значенням понять «автор» або «художник», які традиційно лежать в основі законодавства про авторське право [1, с. 384]. Так, можна остаточно дійти висновку про антропоцентричний підхід щодо розуміння авторського права. Початково виключно фізичній особі притаманні когнітивні функції, за допомогою яких вона має можливість до творчої діяльності як результату розумової активності. Людський інтелект має змогу генерувати безліч ідей, інформації, що може відображатись в об'єктах авторського права. Саме нейронні елементи в мозку фізичної особи забезпечують ту взаємодію, що притаманна лише людині, а тому останню вважають суб'єктом, який своєю працею та творчим характером може творити й бути автором об'єкта інтелектуальної власності.

Однак через швидкий розвиток новітніх технологій і діяльності в цифрову епоху певні підходи та переконання все ж можуть зазнавати змін. Яскравим прикладом є ухвалення 2022 року нового Закону України «Про авторське право і суміжні права», який було, зокрема, доповнено статтею 33, що ще не врегулює належно питання штучного інтелекту, але все ж таки створює основи та окреслює загальні положення щодо права особливого роду (*suī generis*) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою [6]. Проте відкритим залишається питання того, чи вносить відповідна норма докорінні зміни до антропоцентричного підходу розуміння авторського права в Україні.

У ч. 1 ст. 33 вищенаведеного нормативно-правового акта передбачається, що неоригінальним об'єктом, згенерованим комп'ютерною програмою, є об'єкт, що відрізняється від наявних схожих об'єктів та утворений у результаті функціонування комп'ютерної програми без безпосередньої участі фізичної особи в утворенні цього об'єкта, водночас твори, створені фізичними особами з використанням комп'ютерних технологій, не вважаються неоригінальними об'єктами, згенерованими комп'ютерною програмою.

Саме ця норма є яскравим прикладом того, що фізична особа все ж таки залучається до роботи штучного інтелекту, хоч і не безпосередньо. Саме такій особі належать майнові права на згенерований об'єкт. Отже, новим законом антропоцентричний характер авторського права в

Україні суттєво не змінився, проте певних змін зазнав, через що відповідні об'єкти охороняються правом особливого роду, тобто мають своєрідне правове врегулювання. Прикладом таких змін є насамперед те, що в результаті утворення неоригінального об'єкта, згенерованого комп'ютерною програмою, особисті немайнові права не виникають на відміну від звичайних об'єктів авторського права. Поясненням цього можна назвати певний технічний характер згенерованого об'єкта, створенням якого більшою мірою займалась комп'ютерна програма, а не людина, яка задала лише точкові запити та уточнення. У зв'язку з цим немає потреби наділяти фізичну особу особистими немайновими правами, оскільки останню не можна вважати автором неоригінального об'єкта, відсутній творчий характер під час його створення. З іншого боку, комп'ютерну програму також не можна наділити особистими немайновими правами щодо відповідного об'єкта, оскільки Закон України «Про авторське право і суміжні права» передбачає, що особисті немайнові права належать лише автору, а автором може бути тільки фізична особа, яка своєю творчою діяльністю створила твір.

Як зазначають О. М. Коваль і К. С. Бублик, оскільки створюється непервинний об'єкт, особисті немайнові права не виникають, адже ці права можуть бути лише у фізичних осіб [4, с. 505]. З таким твердженням не можна не погодитись, тому що згенерований об'єкт не первинний, а є результатом обробки інших об'єктів авторського права та іншої інформації, саме тому особисті немайнові права не виникають, оскільки, як уже зазначалось, основну роботу виконує комп'ютерна програма, яка не може бути автором.

Зі свого боку А. С. Штефан звертає увагу, що відсутність безпосередньої участі людини виявляється в іншому: людина здійснює налаштування ШІ, завантажує в нього певні дані, дає команду розпочати процес аналізу даних або синтезу інформації на основі здійсненого аналізу, проте не керує кожним кроком, який потрібно зробити комп'ютеру. Людина не впливає на зміст цього об'єкта, який залежить тільки від вибору комп'ютера, а тому об'єкт є згенерованим без безпосередньої участі людини [8, с. 77].

Варто взяти до уваги факт відсутності безпосередньої участі людини під час створення неоригінального об'єкта. Така відсутність проявляється виключно в двох діях: початковий запит та точкове коригування. Якщо фізична особа використовує комп'ютерну програму як допоміжний інструмент і водночас самостійно виконує весь масив роботи, то твір, що буде створено в результаті такої діяльності, охоронятиметься авторським правом на загальних умовах, оскільки буде характеризуватись оригінальністю, навіть незважаючи на те, що було використано комп'ютерну програму. Підтвердженням цього є пряма вказівка в Законі України «Про авторське право і суміжні права», що твори, створені фізичними особами з використанням комп'ютерних технологій, не вважаються неоригінальними об'єктами, згенерованими комп'ютерною програмою.

Крім того, строк чинності права особливого роду (*sui generis*) на неоригінальний об'єкт, згенерований комп'ютерною програмою, спливає через 25 років, що обчислюється з 1 січня року, наступного за роком, в якому згенеровано неоригінальний об'єкт. Такий строк суттєво відрізняється від загального строку охорони авторського права – 70 років, а також моментом початку обрахування – з 1 січня року, наступного за роком смерті автора. Цьому також є логічне пояснення, оскільки, відповідно до антропоцентричної теорії, фізична особа є автором, відповідно, строк чинності майнових прав діє впродовж усього життя автора та спливає лише через 70 років після року його смерті. Однак право особливого роду діє лише впродовж 25 років, що пояснюється особливим правовим врегулюванням таких об'єктів, оскільки останні не створені виключно фізичною особою, а тому не можуть отримати правову охорону на загальних умовах, коли автор докладав набагато більше зусиль для створення свого твору, відповідно, немає потреби надавати правову охорону на такі об'єкти впродовж тривалого періоду із прив'язкою до тривалості життя автора.

А. А. Гамрат та М. З. Вовк міркують над тим, чи є 25 років достатнім строком. На думку дослідників, це питання викликає дискусії, адже, з одного боку, цей період вважається достатнім для повернення інвестицій. Проте, з іншого – на тлі стрімкого розвитку штучного інтелекту цей строк може виглядати надто коротким. Технології змінюються так швидко, що встановлення тривалого строку охорони для результатів штучного інтелекту може призвести до того, що

монополія на такі об'єкти стримуватиме інновації. Водночас занадто короткий строк, наприклад у 5 років, не дав би змогу повноцінно захистити результати діяльності штучного інтелекту [3, с. 105].

Отже, логіку правового режиму *sui generis* на об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою, можна пояснити більшою мірою, обсягом витраченого часу й ресурсів фізичної особи під час створення об'єкта: великий за обсягом твір потребує багато часу та зусиль для його створення, відповідно, такий автор заслуговує на тривалий строк охорони його об'єкта й належного обсягу прав, зокрема й особистих немайнових, тоді як об'єкт, згенерований штучним інтелектом, зазвичай не потребує значних витрат часу та зусиль, а тому немає потреби надавати такому об'єкту правову охорону на загальних умовах.

На думку А. С. Штефан, двадцятип'ятирічний термін може виявитися занадто довгим з урахуванням швидкого розвитку технологій. Більш доцільним може бути підхід, схожий до охорони прав на торговельні марки, коли первинно охорона автономному комп'ютерному творінню надаватиметься на короткий період, наприклад п'ять років, однак може бути продовжена суб'єктом права *sui generis* на такий самий період. У цьому разі потрібно буде обмежити загальний строк чинності права *sui generis*, щоб він не перевищував двадцять п'ять років чи інший строк, виправданий інтересами суспільства [8, с. 82]. З відповідною позицією можна частково погодитись, оскільки, дійсно, 25-річний строк правової охорони може бути занадто тривалим, ще й з огляду на те, що не завжди фізична особа залучає багато зусиль для створення відповідного об'єкта. Однак, як і зазначає сам автор, така процедура вимагатиме реєстрації об'єктів (аналогічно до процедури реєстрації торговельних марок), згенерованих комп'ютерною програмою, що наразі неможливо реалізувати на практиці через неконтрольоване генерування відповідних об'єктів штучним інтелектом. Додатково варто зазначити, що під час створення своєрідного реєстру неоригінальних об'єктів, потрібним буде покласти обов'язок на користувача, за запитом якого згенеровано такий об'єкт, здійснити дії, спрямовані на таку реєстрацію. Звісно, ці дії можна провести через призму торговельних марок, через інтерес фізичної особи – якщо суб'єкт хоче, щоб його торговельна марка мала правову охорону, то йому варто вчинити певні дії, спрямовані на реєстрацію такої торговельної марки, аналогічно і з неоригінальним об'єктом, якщо користувач хоче, щоб строк охорони на згенерований за його запитом неоригінальний об'єкт був тривалишим, йому також потрібно вчинити певні дії.

Як бачимо, після ухвалення нового Закону України «Про авторське право і суміжні права» антропоцентричний підхід авторського права в Україні все ж таки зазнає змін під впливом розвитку штучного інтелекту, зокрема це простежується за рівнем залученості фізичної особи до створення відповідного об'єкта, строку охорони майнових прав і відсутності особистих немайнових прав. Причин цього є безліч як досліджених, так і недосліджених, але це все приводить до одного висновку – законодавець на сьогодні не відійшов від позиції антропоцентризму в авторському праві. Відповідна правова позиція не може не радувати, оскільки фізична особа завжди залишатиметься первинним суб'єктом авторського права, а тому постійно буде наявна особа, відповідальна за дії, пов'язані із створенням об'єкта комп'ютерною програмою. Підтвердженням вищенаведеного є позиція І. Є. Якубівського, який зазначає, що не мають значення технічні можливості штучного інтелекту, його здатність здійснювати обробку даних, виконувати логічні операції, генерувати певний контент тощо. Якою б продуктивною не була робота штучного інтелекту (іноді вона демонструє вищі показники порівняно із людиною), як би вона зовні не нагадувала розумову діяльність людини, це не трансформує штучний інтелект у суб'єкта права [9, с. 357]. Справді, штучний інтелект має здатність навчатись, причому робить це з надзвичайно швидкими темпами, крім того, останній уже має можливість набагато краще та швидше виконувати хоч і не всю, але частину роботи, порівняно із фізичною особою, однак це не заперечує того факту, що кінцеві запити, вплив і контроль здійснює людина, що ще раз підтверджує антропоцентричний підхід.

А. С. Штефан зазначає, що навіть якщо в майбутньому буде розроблено ІІІ, що буде здатним самостійно прийняти рішення про створення певного об'єкта й робити щось не передбачене його програмними кодами, він залишатиметься комп'ютерною програмою, яка хоч і матиме більше властивостей і вищий ступінь автономії, однак продовжуватиме приймати рішення на

основі технічних розрахунків. Комп'ютер ніколи не матиме аналога внутрішнього світу людини та не зможе відчувати потребу в самовираженні, а тому його творіння будуть позбавлені того особистого дотику, яким характеризуються людські твори. Тому незрозуміло, що саме повинно стати аналогом відображення особистості в автономному комп'ютерному творінні [8, с. 78].

Фізична особа завжди буде дотична до функціонування комп'ютерної програми. Такий людиноцентричний підхід передбачено в «Акті про штучний інтелект», зокрема в ст. 14, де зазначається, що системи штучного інтелекту з високим рівнем ризику повинні бути спроектовані та розроблені так, зокрема з використанням відповідних інструментів інтерфейсу людина-машина, щоб фізичні особи могли ефективно контролювати їх упродовж періоду їхнього використання [2]. Крім того, встановлено обов'язок розробника передбачати можливість примусової зупинки роботи комп'ютерної програми за допомогою кнопки «стоп», що ще раз підтверджує думку про те, що людина завжди залишатиметься суб'єктом, який здійснюватиме безпосередній контроль за роботою штучного інтелекту, як і за його результатом.

Висновки. Антропоцентричний підхід в Україні щодо авторського права зазнав змін під впливом швидкого розвитку штучного інтелекту, однак суттєво не змінився. Як і раніше, людина вважається автором твору, оскільки творчим характером своїх дій здатна створювати об'єкти, що характеризуються оригінальністю. Проте все ж таки тепер буде враховуватись робота комп'ютерної програми, результат якої хоч і залежить від діяльності фізичної особи, але буде охоронятись правом особливого роду зі своїм обсягом майнових прав і строком охорони на такий об'єкт.

У процесі розвитку законодавства щодо штучного інтелекту потрібно дотримуватись антропоцентричної теорії авторського права та завжди залишати фізичну особу суб'єктом, який може бути не лише автором, але й особою, яка нести відповідальність за результат роботи комп'ютерної програми.

Штучний інтелект продовжуватиме розвиватись, будуть створені нові моделі з новими функціональними особливостями, що надаватимуть можливість людині із мінімальними витратами створювати те, на що потрібна була б значна кількість часу. Однак, незважаючи на широкі можливості комп'ютерної програми, все одно такі можливості не є безмежними. Результат роботи комп'ютерної програми буде більшою чи меншою мірою залежати від фізичної особи, навіть коли штучний інтелект зможе функціонувати без прямих запитів людини. Саме фізична особа залишатиметься суб'єктом, який матиме загальний вплив на таку програму, маючи можливість кінцево зупинити чи завершити її функціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Maggiore M. Artificial Intelligence, computer generated works and copyright. Non-Conventional Copyright Do New and Atypical Works Deserve Protection?. Massachusetts, 2018. P. 382–399. DOI 10.4337/9781786434074
2. Regulation (EU) of the European Parliament and the Council : Regulation of 13.06.2024 no. 2024/1689. URL : Regulation - EU - 2024/1689 - EN - EUR-Lex
3. Гамрат А. А., Вовк М. З. Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні : зб. тез доп. учасників науково-практ. семінару, м. Львів, 1 листоп. 2024 р. Львів, 2024. С. 101–106. URL : https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/8779/1/01_11_2024.pdf#page=101
4. Коваль О. М., Бублик К. С. Неоригінальні об'єкти згенеровані комп'ютерною програмою. *Innovations and prospects in modern science* : Proceedings of the 5th International scientific and practical conference, m. Stockholm, 8 трав. 2023 р. Stockholm, 2023. С. 503–506. URL : [INNOVATIONS-AND-PROSPECTS-IN-MODERN-SCIENCE-3-5.07.23.pdf](https://www.innovations-and-prospects-in-modern-science-3-5.07.23.pdf)
5. Міліцина К. М. Визначення автора як ознака антропоцентризму авторського права. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 312–314. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2019_1_67
6. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
8. Штефан А. С. Об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою (штучним інтелектом) без безпосередньої участі людини: перший світовий досвід правової охорони. *Право та інновації*. 2023. № 1–2. С. 75–85. DOI 10.33731/1-22023.277227
9. Якубівський І. Є. Цивільно-правовий режим об'єктів, згенерованих штучним інтелектом. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Т. 1, № 82. С. 355–361. DOI 10.24144/2307-3322.2024.82.1.56

Дата надходження статті: 08.07.2026

Дата прийняття статті: 06.08.2026

Дата публікації статті: 14.09.2026